

**NYUGAT-MAGYARORSZÁGI EGYETEM
MEZŐGAZDASÁG- ÉS ÉLELMISZERTUDOMÁNYI KAR
KÖRNYEZETBIOLÓGIAI INTÉZET
NÖVÉNYTANI TANSZÉK**

**A SZIGETKÖZI GABONA- ÉS KUKORICATÁBLÁK
2002. ÉVI GYOMNÖVÉNYEI
(Kutatási jelentés)**

**Mosonmagyaróvár
2002.**

Kutatási jelentés

A téma címe: **A szigetközi gabona- és kukoricatáblák 2002. évi gyomnövényei**

Témafelelős: **Dr. Czimmer Gyula D.Sc.**
egyetemi tanár
9201 Mosonmagyaróvár, Vár 2.

A kutatási jelentés a Környezetvédelmi és Vizgazdálkodási Minisztérium (Mebízó) illetve a Nyugat-Magyarországi Egyetem Mosonmagyaróvári Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Karának Növénytan Tanszéke (Mebízott) között a 2002. évben létrejött szerződés alapján készült.

A kutatás előzményei

A Szigetköz flórája gazdag. A nagy fajszámot az okozza, hogy a viszonylag kis terület a Duna vízjárása miatt igen eltérő környezeti hatásokat hordoz. Sajátos a terület talajviszonyai vonatkozásában is. A több száz méter vastag kavicsréteg csak vékony fedőréteget hordoz. Ennek vastagsága, vízzel való ellátottsága a rajta kialakult növényzet sokféleségét okozza. A kultúrnövényzet – különösen a Középső-Szigetközben – igazán csak öntözéssel hoz elfogadható termésmennyiséget. A **gyomnövényzet** összetételét, mennyiségét is a vízellátottság mértéke határozza meg. A hullámtérben a vízigényes erdőtársulások alakultak ki. Mindezekről elsőként Zólyomi (1936) írt részletesebben.

A Duna szigetközi szakaszának hajózhatóvá tétele, a Szigetköz vízellátottságának biztosítása miatt a múlt században számos mederrendezési munkára került sor. Napjaink sürgető feladata ismét a vízrendezés. Ennek megvalósítási terve nyomán merült fel az a probléma, hogy mindezt a Szigetköz növényzetének hátrányos megváltozása követheti. Ez elsősorban a hullámtérben be is következett. A Duna szigetközi szakaszának elterelése miatt a talajvízszint csökkent. A hatások tanulmányozását szolgálja a szegetális gyomvegetáció évenkénti vizsgálata is.

A **gyomok** is a Szigetköz flórájának részét alkotják. Részei a sokféleségnek. Károkozásuk mellett fontos szerepet is betöltenek az élővilág sokszínűségének fenntartásában.

A talajvízszint csökkenését a gyomok ugyanúgy jelzik, mint a természetes flóra elemei, vagy a természetű növények. Hasznos **jelzőrendszerül** szolgálnak a hatásterület növénytermelése, természetvédelme számára. Ezt eddigi felvételezéseink is igazolták. Több faj egyértelműen a szigetközi talajok helyenkénti jobb vízellátottságára (talajvízszint) utal: **Calystegia sepium**, **Mentha arvensis**, **Mentha longifolia**, **Galium aparine**, **Phragmites communis**, **Equisetum arvense**, **Polygonum lapathifolium**, **Symphytum officinale**, **Potentilla anserina**.

A Szigetköz magasabb talajvízszintű területein a nagyobb W_B értékszámú fajok lényegesen magasabb átlagborítási értékekkel szerepelnek.

Külön értékeltük a Felső-, Középső- és Alsó-Szigetköz gyomviszonyait.

Az egyes W_B értékszámokhoz tartozó borítások régiónkénti eltérései mutatják a terület ökológiai eltéréseit. Az 5-ös W_B értékszámú gyomfajok (félüde termőhelyek gyomnövényei) száma régiónként közel azonos.

A 7-11-es W_B értékszámú fajok (nedvesség- és talajvízjelző növények) **borítása** régiónként a következő:

Felső-Szigetköz	3,5701 %
Középső-Szigetköz	1,6799 %
Alsó-Szigetköz	3,4554 %

A vízigényesebb fajok száma, illetve borítása a Középső-Szigetközben volt a legkisebb. Ezt mutatták a korábbi évek adatai is. A talajvízmérő kutak szerint is itt a legalacsonyabb a talajvízszint, ami ezidáig is jellemzője volt a területnek, de érvényesülhetett itt a Duna elterelésének (üzemvízcsatorna) hatása is. A 3 régió vízigényesebb növényfajainak borítása az **összes gyomborítás százalékában:**

Felső-Szigetköz	21,0021 %
Középső-Szigetköz	10,0408 %
Alsó-Szigetköz	19,1900 %

A Szigetköz gyomfelvételezésének eredményei 2001-ben

Az előző évek gyomfelvételezéseikhez hasonlóan 2001-ben is figyelemmel kísértük az **eltérő talajvízszintű területek** gyomosságát. Ez részben tábla szinten, részben pedig a Szigetköz 3 régiója (Felső-, Középső- és Alsó-Szigetköz) történt. A terület legszárazabb (alacsonyabb talajvízszint) területe a Középső-Szigetköz (l. a korábbi beszámolókat is).

Korábbi felvételezéseink arra hívták fel a herbológus közreműködők figyelmét, hogy a felvételezési adatokat a **vegyszeres gyomirtás** befolyásolja, a különbözőségeket kiegyenlíti, elmosza. Ezért 2001-ben az eredeti célkitűzések megvalósítása mellett már külön felvételeztünk **eltérő művelésmódú** területeken. Ezek tulajdonképpen az **intenzív- és extenzív** művelésmódú területek. A **parlagok** felvételezései a külterjes (extenzív) területek adatait erősítik meg.

A **búzavetések** gyomviszonyait illetően 2001-ben a **Középső-Szigetköz** bizonyult a **legszárazabb** területnek. Ezt több tényező (hasznos fedőréteg, talajvízszint, humusztartalom) is befolyásolhatja, de itt a **legszembeűnőbb a Duna elterelésének** is a talajvíz csökkentésére gyakorolt hatása. A Középső-Szigetköz felvételezései Máriakálnokon és Kimlén történtek. A máriakálnoki intenzív búzatáblán csupán 11 gyomfajt találtunk és ezek mindegyike is csak nagyon ritka (+) előfordulású volt. A **vízigényesebb** ragadós galaj (**Galium aparine**) és a nád is (**Phragmites australis**) csak nagyon ritka volt. Ezzel szemben az extenzív művelésű tábla 21 faja közül nagyon gyakori (4) volt a pipacs (**Papaver rhoeas**) és átlagos az osztrák pipitér (**Anthemis austriaca**). A vízigényesebb ragadós galaj itt valamivel több (1) mint az intenzív táblán. A nád borítása azonos volt.

Az **Alsó-Szigetköz** talajvíz ellátottsága volt a legkedvezőbb. Itt már nem érvényesült a Duna elterelésének talajvízcsökkentő hatása. A régióban 2 intenzív és 1 extenzív őszi búzavetésben, valamint egy intenzív tavaszi árpa vetésben történt gyomfelvételezés. **Vének** az Alsó-Szigetköz legdélibb része, ahol mindig a legtöbb ill. legnagyobb borításúak voltak a nagyobb vízigényű gyomok. Jelen esztendőben az itt felvételezett táblán 28 faj fordult elő. Közülük említést érdemel „vizes élőhelyek” (9) gyomfaja, a lómenta (**Mentha longifolia**), amely már itt más „átlagos” (2) előfordulású.

Zselykepusztán egy gyomirtott táblán 30 faj közül a nagyobb vízigényű mezei zsurló (*Equisetum arvense*) volt a legtöbb. A herbicidhatás elmúltával ezek a vegetatív példányok a tarackokról fejlődtek. Ez a faj a „mérsékeltén vizes” területek (W_8) gyomnövénye.

Győrzámoly határában lévő itenzív tavaszi árpában nagy volt a gyomok borítása (*Agropyron repens*, *Convolvulus arvensis*, *Capsella bursa-pastoris*, *Chenopodium album*, *Sinapis arvense*). Ennek oka vegyszeres gyomirtás hiánya (sörárpa). A vízigényesebb fajok: *Calystegia sepium*, *Solidago gigantea*, *Equisetum arvense*.

Vámoszabadi külterjes őszi búza tábláján 37 gyomot találtunk. Ezek közül csak 16 faj volt a vetésben nagyon ritka. A többi átlagos és gyakori előfordulású. A magasabb talajvízszintre jellemző fajok: *Equisetum arvense*, *Galium aparine*, *Polygonum amphibium*, *Calystegia sepium*, *Phragmites communis*, *Stachys palustris*, *Solidago gigantea*, *Symphytum officinale*.

A Felső-Szigetköz **kukoricavetéseiben** 2001-ben az extenzív táblákon a gyomborítottság a vetések egyharmadát tette ki (átlag 34,2 %). Az intenzív táblákon ez csupán 7,66 % volt. A két különböző művelésű táblák közti eltérés igazolta a herbicidek hatását az eredeti gyomflórára.

A Középső-Szigetköz kukoricavetéseiben ugyanez volt a helyzet, csak a borítások voltak a legkisebbek, hisz ez a terület a Szigetköz legszárazabb régiója.

Az Alsó-Szigetközben az extenzív táblák gyomborítottsága átlag 30,24 % volt, míg a vegyszerezett táblákon ez csak 5,74 %. – A 2001-es év vizsgálati adatai bizonyították, hogy a **gyomflóra adatait a Szigetközben csak extenzív művelésű táblák reprezentálják.**

A **2002** évi felvételezéseink során is figyelembe vettük az előző évek felvételezési tapasztalatait. Mindhárom régióban **extenzív és intenzív művelésű búza- és kukoricatáblák** kerültek gyomcönológiai elemzésre. A gyomnövényzet összetételéről jól tájékoztatnak még az őszi **repevetések**, valamint a **fehér mustár** és **olaj-retek** táblák. Eredményeinkről a következőkben számolunk be.

**Szigetközi búzavetések gyomnövényei
(2002)**

A **Felső-Szigetközben** Cikolaszigeten és Halászában **extenzív** művelésű gabonátáblát, Doborgazszigeten és Püskin repce és facélia táblát felvételeztünk. A négy táblán a gyomok átlagborítása 44,66 % volt (1. táblázat) Különösen a gabonavetések voltak igen gyomosak.

Halászában feltűnően sok volt a szöszös pipitér (**Anthemis austriaca**), amely egy kimondottan szárazságkedvelő faj. Vele azonos mennyiségben fordult elő a pipacs (**Papaver rhoeas**). Utóbbinak magvaival a Szigetköz talajai is erősen fertőzöttek, így utánpótlásuk biztosított annak ellenére, hogy ez a faj kimondottan herbicidérzékeny. Tértfoglalásával itt harmadik a ragadós galaj (**Galium aparine**). Negyedik és ötödik a mezei acat (**Cirsium arvense**) és a parlagfű (**Ambrosia artemisiifolia** syn.: *A. elatior*). Ezen a táblán összesen 29 faj volt jelen. Érdekes, hogy ezen az extenzív művelésű táblán is csak a fentiek voltak számottevő borításúak, míg a többi 24 faj csak szálanként (0,1 %-os borítás) volt jelen.

Cikolasziget extenzív búzátábláján a pipacs (**Papaver rhoeas**), a tarackbúza (**Agropyron repens**), a vadrepce (**Sinapis arvensis**), az apró szulák (**Convolvulus arvensis**), a mogyorós lednek (**Lthyrus tuberosus**) és a mezei szarkaláb (**Consolida regalis**) volt számottevő mennyiségben (3. táblázat). Itt összesen 20 faj gyomosított.

A püski **extenzív repcetáblán** 27 faj gyomosított. Természetes, hogy sok itt az áttelelő egyéves faj (**Papaver rhoeas**, **Apera spica venti**, **Consolida regalis**). A mezei zsurló (**Equisetum arvense**) arra utal, hogy a táblának vannak mélyebb fekvésű (talajvízszint) részei (4. táblázat).

A doborgazszigeti mézontófű (**Phacelia tanacetifolia**) tábla (5. táblázat) herbiciddel nem kezelt. A sűrűvetésű facélia tulajdonképpen gyomelnyomó hatású, de azért helyenként teret enged a gyomok fejlődésének is. Ezért szerepel 29 faj a területen. Legtöbb a pipacs (**Papaver rhoeas**) A Felső-Szigetközben itt volt 2002-ben a legtöbb tisztessű (**Stachys annua**).

A **Felső-Szigetköz** 4 **intenzív** művelésű gabona táblájának felvételezésére Arakon, Halászában, Cikolaszigeten és Doborgazszigeten került sor. Ezek a táblák mind **vegyszeres gyomirtásban** részesültek. Emiatt a gyomfajok száma is alacsony (5-12 db). A halászi őszi búzában például a 11 faj mindegyike csak szálankénti (0,1 %) előfordulású volt (6. táblázat). Arakon csupán 5 faj gyomosított (7. táblázat). Közülük a legtöbb a parlagfű (**Ambrosia elatior**), amely elsősorban a tábla széleken fordult elő. A doborgazszigeti Triticale (Triticosecale) is csak 5,26 %-ban volt gyomos (8. táblázat), ahol a tarackbúza (**Agropyron repens**) volt a legtöbb. Egyértelmű, hogy a pipacsot a vegyszerhatás szorította vissza. Érdekes, hogy Cikolaszigeten is (9. táblázat) a tarackbúza volt az első, 6,25 %-os borítással.

Az **extenzív** és **intenzív** művelésű búzátáblák (repce- és facéliavetések) átlagos gyomborítottságát összehasonlítva (1. táblázat) megállapítható, hogy a Felső-Szigetközben is több mint nyolcszoros volt a gyomborítottság az extenzív művelésű táblákon, mint az intenzív művelésűeken. A gyomfajok száma is közel négyszer volt több. Ezért javasoltuk már 2001-ben is, hogy a **Szigetköz gyomflórájának vizsgálatát az extenzív művelésű táblákra kell alapozni**. Itt számításba jöhetnek még a késői tarló felvételezések, az egyéves és kétéves parlagok, valamint a repcetáblák. Az **intenzív művelésű** (herbicidekkel kezelt) **táblák a mezőgazdasági kemizáció hatásait** reprezentálják. A mezőgazdasági kemizáció a legfőbb oka egyébként egyes gyomfajok visszaszorulásának, eltűnésének (**védett gyomok!**). Ezideig úgy tűnik, hogy a talajvízszint csökkenés a veszélyeztetett gyomok eltűnésében, visszaszorulásában csak a kemizáció hatása utáni befolyásoló tényező.

1. táblázat.

**Extenzív és intenzív művelésű búzatáblák gyomnövényeinek átlagborítása (%)
a Szigetköz régióban (2002)**

Művelés módja	Felső	Középső	Alsó	Szigetközi átlag
		Szigetköz		
Extenzív	46,66	33,81	43,63	41,36
Intenzív	5,20	15,68	10,55	12,21

A Felső-Szigetköz gabonavetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megjelölése: Halászi

Művelés módja: extenzív

Kultúrnövény: kétsoros árpa

Név	Borítottság (%)
<i>Anthemis austriaca</i>	37,5
<i>Papaver rhoeas</i>	37,5
<i>Galium aparine</i>	3,12
<i>Cirsium arvense</i>	0,62
<i>Ambrosia artemisiifolia</i>	0,36
<i>Agropyron repens</i>	0,1
<i>Anagallis arvensis</i>	0,1
<i>Apera spica-venti</i>	0,1
<i>Arctium lappa</i>	0,1
<i>Arenaria serpyllifolia</i>	0,1
<i>Artemisia vulgaris</i>	0,1
<i>Bilderdykia convolvulus</i>	0,1
<i>Cannabis sativa</i>	0,1
<i>Capsella bursa-pastoris</i>	0,1
<i>Chenopodium album</i>	0,1
<i>Consolida regalis</i>	0,1
<i>Convolvulus arvensis</i>	0,1
<i>Descuriania sophia</i>	0,1
<i>Erigeron canadensis</i>	0,1
<i>Lactuca serriola</i>	0,1
<i>Melandrium noctiflorum</i>	0,1
<i>Oxalis europea</i>	0,1
<i>Plantago major</i>	0,1
<i>Polygonum aviculare</i>	0,1
<i>Setaria pumila</i>	0,1
<i>Solidago gigantea</i>	0,1
<i>Sonchus oleraceus</i>	0,1
<i>Stellaria media</i>	0,1
<i>Viola arvensis</i>	0,1

Összesen:

81,5

A Felső-Szigetköz gabonavetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megjelölése: Cikola

Művelés módja: extenzív

Kultúrnövény: őszi búza

Név	Borítottság (%)
Papaver rhoeas	12,5
Agropyron repens	9,37
Sinapis arvensis	9,37
Convolvulus arvensis	6,25
Lathyrus tuberosus	4,68
Consolida regalis	3,12
Cirsium arvense	1,87
Capsella bursa-pastoris	0,36
Galium aparine	0,36
Achillea millefolium	0,1
Artemisia vulgaris	0,1
Atriplex patula	0,1
Bilderdykia convolvulus	0,1
Camelina microcarpa	0,1
Chenopodium hybridum	0,1
Daucus carota	0,1
Matricaria inodora	0,1
Melandrium album	0,1
Polygonum aviculare	0,1
Taraxacum officinale	0,1
Összesen:	48,98

A Felső-Szigetköz gabonavetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megjelölése: Püski

Művelés módja: extenzív

Kultúrnövény: repce

Név	Borítottság (%)
Matricaria inodorá	12,5
Papaver rhoeas	6,25
Apera spica-venti	3,12
Consolida regalis	3,12
Equisetum arvense	3,12
Agropyron repens	1,87
Erigeron canadensis	1,87
Achillea millefolium	0,1
Anthemis austriaca	0,1
Arenaria serpyllifolia	0,1
Artemisia vulgaris	0,1
Camelina microcarpa	0,1
Capsella bursa-pastoris	0,1
Carduus acanthoides	0,1
Cirsium arvense	0,1
Conium maculatum	0,1
Daucus carota	0,1
Descuriania sophia	0,1
Epilobium tetragonum	0,1
Euphorbia helioscopia	0,1
Galium aparine	0,1
Lactuca serriola	0,1
Polygonum aviculare	0,1
Stachys annua	0,1
Stellaria media	0,1
Taraxacum officinale	0,1
Viola arvensis	0,1

Összesen:

33,85

A Felső-Szigetköz gabonavetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megjelölése: Doborgazsziget

Művelés módja: extenzív

Kultúrnövény: Facélia

Név	Borítottság (%)
Papaver rhoeas	9,37
Veronica polita	3,12
Lamium amplexicaule	1,87
Lathyrus tuberosus	1,87
Misopates orontium	1,87
Galium aparine	0,62
Reseda lutea	0,62
Avena fatua	0,36
Lithospermum arvense	0,36
Stachys annua	0,36
Apera spica-venti	0,1
Capsella bursa-pastoris	0,1
Chaenorrhinum minus	0,1
Convolvulus arvensis	0,1
Equisetum arvense	0,1
Euphorbia falcata	0,1
Euphorbia helioscopia	0,1
Matricaria inodora	0,1
Matricaria matricaroides	0,1
Medicago lupulina	0,1
Mercurialis annua	0,1
Plantago major	0,1
Polygonum aviculare	0,1
Sonchus oleraceus	0,1
Veronica persica	0,1
Galinsoga parviflora	0,1
Sonchus oleraceus	0,1
Stellaria media	0,1
Viola arvensis	0,1

Összesen:

22,32

A Felső- Szigetköz gabonavetéseinek gyomnövényzete(2002)

A tábla megjelölése: Halászi

Művelés módja: Intenzív

Kultúrnövény: Őszi búza

Név	Bor. értékszám	Borítottság (%)
Amaranthus chlorostachys	0	0,10
Ambrosia elatior	0	0,10
Bilderdykia convolvulus	0	0,10
Capsella bursa- pastoris	0	0,10
Cirsium arvense	0	0,10
Convolvulus arvensis	0	0,10
Echinochloa crus- galli	0	0,10
Lactuca serriola	0	0,10
Lolium perenne	0	0,10
Polygonum aviculare	0	0,10
Veronica polita	0	0,10
Összesen:	-	1,10

A Felső- Szigetköz gabonavetéseinek gyomnövényzete (2002)A tábla megjelölése: ArakMűvelés módja: IntenzívKultúrnövény: Őszi búza

Név	Bor. értékszám	Borítottság (%)
Ambrosia elatior	2	6,25
Agropyron repens	+	0,62
Cirsium arvense	0	0,10
Galium aparine	0	0,10
Convolvulus arvensis	0	0,10
Viola arvensis	0	0,10
Összesen:	-	7,27

A Felső- Szigetköz gabonavetéseinek gyomnövényzete (2002)A tábla megjelölése: DoborgazszigetMűvelés módja: IntenzívKultúrnövény: Triticale

Név	Bor. értékszám	Borítottság (%)
Agropyron repens	1	3,12
Phragmites communis	+	0,62
Anthemis austriaca	+	0,62
Galium aparine	0	0,10
Chenopodium album	0	0,10
Reseda lutea	0	0,10
Atriplex patula	0	0,10
Amaranthus chlorostachys	0	0,10
Matricaria inodora	0	0,10
Cirsium arvense	0	0,10
Papaver rhoeas	0	0,10
Erigeron canadensis	0	0,10
Összesen:	-	5,26

A Felső- Szigetköz gabonavetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megjelölése: Cikolasziget

Művelés módja: Intenzív

Kultúrnövény: Tavaszi árpa

Név	Bor. értékszám	Borítottság (%)
Agropyron repens	2	6,25
Equisetum arvense	+	0,62
Convolvulus arvensis	0	0,10
Baldingenaria arundinacea	0	0,10
Astragalus cicer	0	0,10
Összesen:	-	7,17

A **Középső-Szigetközben** öt **extenzív** ill. extenzívnek számító táblán kerestük a régióra jellemző gyomfajokat. Darnózselin, Héderváron és Arakon őszibúza-táblán, Lipóton elsőéves parlagon, Dunaremetén pedig borsótáblán felvételeztünk. Az öt extenzív tábla átlagos gyomborítottsága (1. táblázat) **33,81** %-os volt. A gyomok száma táblánként: 26-, 23-, 20-, 27-, ill. 24 db faj.

A **darnózseli** extenzív búzatáblán jelentős károsító tényező volt az ebszékfű (**Matricaria inodora**) 12,5 %-os átlagborítással. Hét faj jelenléte érdemel még a borítás alapján figyelmet (10. táblázat). A vízigényesebb fajok közül a mezei zsurló (**Equisetum arvense**) csak szálanként, helyesebben 1-1 folton fordult elő. **Héderváron** sem volt több vízigényesebb faj (11. táblázat). **Arakon** (12. táblázat) legtöbb a herbicidrezisztens széltippán (**Apera spica-venti**). A **lipóti** (13. tábla) egyéves parlagon volt a legtöbb, 27 db faj. Itt a **Mentha longifolia** (lómenta) az egyetlen vízigényesebb faj. Ennek szigetközi előfordulásáról a későbbiekben még szólni fogunk. A dunaremetei borsótábla (14. táblázat) a többitől elkülönül, mert a Középső-Szigetközben itt van a legtöbb vízigényesebb faj (**Equisetum arvense**, **Galium aparine**, **Polygonum lapathifolium**).

A **Középső-Szigetköz intenzív** művelésű táblái közül a **lipóti** (15. táblázat) és **püski** (16. táblázat) táblák összes fajainak átlagos gyomborítottsága csupán csak 1 %. Érdekes, hogy a **dunaremetei** búzatábla a vegyszeres gyomirtás ellenére is igen gyomos (17. táblázat). Itt viszonylag sok a vízigényesebb fajok borítása (**Equisetum arvense**, **Phragmites communis**, **Galium aparine**). A vegyszerhasználat jelzi, hogy kevés a pipacs (**Papaver rhoeas**).

A Középső-Szigetközben az **intenzív táblák** átlagos gyomborítottsága **15,68** %. Ha ebből a dunaremetei táblát kihagyjuk, akkor csak **0,95** % !

Az **Alsó-Szigetközben** az Ásványráróhoz tartozó fehér mustár táblán 43 gyomfaj összes átlagborítása 37,47 % (18. táblázat). Ez a hazai herbicidkezelt tábla **extenzívnek** tekinthető, hisz ilyen mennyiségű gyomfaj egy intenzív művelésmódú táblán nem fordulhat elő. A gyomok nagy része a herbicidhatás elmúlása után fejlődhetett ki. Különösen sok volt az egynyári szélfű (**Mercurialis annua**), amely egymaga 12,54 %-os átlagborítású volt. Meglepő itt a visszaszorulóban lévő egynyári tisztessű (**Stachys annua**) harmadik helye 4,68 %-os átlagborítással. Legtöbb fajszámmal szerepeltek itt a vízigényesebb gyomfajok: szulák keserűfű (**Polygonum lapathifolium**), felfutó sövényeszulák (**Calystegia sepium**), nád (**Phragmites communis**), sokmagvú libaparéj (**Chenopodium polyspermum**), mezei zsurló (**Equisetum arvense**), fekete nadálytő (**Symphytum officinale**), mocsári tisztessű (**Stachys palustris**).

A fentihez hasonló talajvíz-ellátottságú a **zselykepusztai** olajretek tábla is (19. táblázat). A 28 gyomfaj és a közel 50 %-os gyomborítottság egyértelműen **extenzív** gazdálkodásra utal. Itt is sok a vízigényes gyom, közülük a lómenta (**Mentha longifolia**) egymaga is nagy átlagborítással (5,8 %) szerepelt (1. ábra).

Ötödik volt gyomborítottságával a fekete nadálytő (**Symphytum officinale**) (19. táblázat ill. 2. ábra). A „másodvetésű” gyomállományra utal a selyemmályva (**Abutilon theophrasti**) tömeges vegetatív állománya (3. ábra). Szórványos, de gyakori volt a szintén vízigényes mocsári tisztessű (**Stachys palustris**), amely közel 1 %-os térfoglalású volt (4. ábra). A kisebb borítású, vízigényes fajok a következők: libapimpó (**Potentilla anserina**) felfutó sövényeszulák (**Calystegia sepium**), mezei zsurló (**Equisetum arvense**), réti fűzény (**Lythrum salicaria**).

A Középső-Szigetköz gabonavetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megjelölése: Darnózseli

Művelés módja: extenzív

Kultúrnövény: őszi búza

Név	Borítottság (%)
Matricaria inodora`	12,5
Convolvulus arvensis	6,25
Agropyron repens	3,12
Galium aparine	3,12
Papaver rhoeas	3,12
Lathyrus tuberosus	1,87
Chenopodium album	0,36
Amaranthus retroflexus	0,1
Ambrosia artemisiifolia	0,1
Anagallis arvensis	0,1
Artemisia vulgaris	0,1
Bilderdykia convolvulus	0,1
Capsella bursa-pastoris	0,1
Chenopodium hybridum	0,1
Cirsium arvense	0,1
Echinochloa crus-galli	0,1
Equisetum arvense	0,1
Euphorbia helioscopia	0,1
Lactuca serriola	0,1
Mercurialis annua	0,1
Polygonum aviculare	0,1
Stellaria media	0,1
Taraxacum officinale	0,1
Solanum nigrum	0,1
Amaranthus blitoides	0,1
Galinsoga parviflora	0,1

Összesen:

32,24

A Középső-Szigetköz gabonavetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megjelölése: Hédervár

Művelés módja: extenzív

Kultúrnövény: őszi búza

Név	Borítottság (%)
Galium aparine	12,5
Agropyron repens	6,25
Matricaria inodora	6,25
Polygonum aviculare	6,25
Bilderdykia convolvulus	3,12
Amaranthus retroflexus	0,62
Ambrosia artemisiifolia	0,62
Apera spica-venti	0,62
Consolida regalis	0,62
Papaver rhoeas	0,62
Chenopodium album	0,36
Adonis aestivalis	0,1
Amaranthus chlorostachys	0,1
Carex hirta	0,1
Chenopodium hybridum	0,1
Convolvulus arvensis	0,1
Echinochloa crus-galli	0,1
Fumaria vaillantii	0,1
Lathyrus tuberosus	0,1
Mercurialis annua	0,1
Reseda lutea	0,1
Veronica persica	0,1
Viola arvensis	0,1

Összesen:

39,03

A Középső-Szigetköz gabonavetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megjelölése: Arak

Művelés módja: extenzív

Kultúrnövény: őszi búza

Név	Borítottság (%)
<i>Apera spica-venti</i>	6,25
<i>Matricaria inodora</i>	6,25
<i>Papaver rhoeas</i>	6,25
<i>Lactuca serriola</i>	3,12
<i>Consolida regalis</i>	0,62
<i>Achillea millefolium</i>	0,1
<i>Agropyron repens</i>	0,1
<i>Ambrosia artemisiifolia</i>	0,1
<i>Bilderdykia convolvulus</i>	0,1
<i>Capsella bursa-pastoris</i>	0,1
<i>Cirsium arvense</i>	0,1
<i>Convolvulus arvensis</i>	0,1
<i>Galium aparine</i>	0,1
<i>Lathyrus tuberosus</i>	0,1
<i>Polygonum aviculare</i>	0,1
<i>Reseda lutea</i>	0,1
<i>Stachys annua</i>	0,1
<i>Taraxacum officinale</i>	0,1
<i>Cichorium inthibus</i>	0,1
<i>Carduus acanthoides</i>	0,1
Összesen:	23,99

A Középső-Szigetköz gabonavetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megjelölése: Lipót
Művelés módja: extenzív
Kultúrnövény: első éves parlag

Név	Borítottság (%)
Matricaria inodora	12,5
Papaver rhoeas	6,25
Amaranthus retroflexus	4,68
Agropyron repens	3,12
Amaranthus chlorostachy	3,12
Bilderdykia convolvulus	3,12
Convolvulus arvensis	3,12
Chenopodium album	1,87
Cirsium arvense	1,87
Chenopodium hybridum	0,62
Descuriania sophia	0,62
Amaranthus blitoides	0,1
Anthemis cotula	0,1
Avena fatua	0,1
Consolida regalis	0,1
Echinochloa crus-galli	0,1
Fumaria vaillantii	0,1
Galium aparine	0,1
Lathyrus tuberosus	0,1
Melandrium album	0,1
Mentha longifolia	0,1
Mercurialis annua	0,1
Polygonum aviculare	0,1
Reseda lutea	0,1
Stachys annua	0,1
Stellaria media	0,1
Veronica persica	0,1

Összesen:

42,49

A Középső-Szigetköz gabonavetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megjelölése: Dunaremete
Művelés módja: extenzív
Kultúrnövény: borsó

Név	Borítottság (%)
Matricaria inodora	9,37
Convolvulus arvensis	6,25
Equisetum arvense	6,25
Cirsium arvense	3,12
Papaver rhoeas	3,12
Bilderdykia convolvulus	0,62
Chenopodium album	0,36
Galium aparine	0,36
Polygonum lapathifolium	0,36
Agropyron repens	0,1
Ambrosia artemisiifolia	0,1
Anagallis arvensis	0,1
Bifora radians	0,1
Capsella bursa-pastoris	0,1
Chaenorrhinum minus	0,1
Daucus carota	0,1
Euphorbia exigua	0,1
Falcaria vulgaris	0,1
Lathyrus tuberosus	0,1
Mercurialis annua	0,1
Polygonum aviculare	0,1
Reseda lutea	0,1
Sonchus asper	0,1
Veronica polita	0,1

Összesen:

31,31

A Középső- Szigetköz gabonanövényeinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megjelölése: Lipót
Művelés módja: Intenzív
Kultúrnövény: Tönkölybúza

Név	Bor. értékszám	Borítottság (%)
Matricaria inodora	0	0,10
Chenopodium album	0	0,10
Mercurialis annua	0	0,10
Galium aparine	0	0,10
Papaver rhoeas	0	0,10
Cirsium arvense	0	0,10
Descurainia sophia	0	0,10
Amarantus retroflexus	0	0,10
Stachys annua	0	0,10
Sonchus oleraceus	0	0,10
Összesen:	-	1,00

A Középső- Szigetköz gabonanövényeinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megjelölése: Püski

Művelés módja: Intenzív

Kultúrnövény: Tavaszi árpa

Név	Bor. értékszám	Borítottság (%)
Agropyron repens	0	0,10
Bilderdykia convolvulus	0	0,10
Chenopodium album	0	0,10
Cirsium arvense	0	0,10
Euphorbia helioscopia	0	0,10
Galium aparine	0	0,10
Matricaria inodora	0	0,10
Mercurialis annua	0	0,10
Polygonum aviculare	0	0,10
Összesen:	-	0,90

A Középső- Szigetköz gabonavetéseinek gyomnövényzete (2002)A tábla megjelölése: DunaremeteMűvelés módja: IntenzívKultúrnövény: Őszi búza

Név	Bor. értékszám	Borítottság (%)
Agropyron repens	3	12,50
Equisetum arvense	3	12,50
Convolvulus arvensis	2	6,25
Phragmites communis	2	6,25
Cirsium arvense	1	3,12
Galium aparine	1	3,12
Rubus caesius	+	0,62
Anagallis arvensis	0	0,10
Avena fatua	0	0,10
Lathyrus tuberosus	0	0,10
Matricaria inodora	0	0,10
Papaver rhoeas	0	0,10
Polygonum aviculare	0	0,10
Veronica persica	0	0,10
Viola arvensis	0	0,10
Összesen:	-	45,16

18. sz. táblázat

**A fehér mustár gyomnövényzete
(Ásványráró – 2002)**

A művelés módja: herbiciddel kezelt

Sorszám	A növény neve	Átlagborítás (%)
1.	Mercurialis annua	12,54
2.	Anagallis arvensis	4,68
3.	Stachys annua	4,68
4.	Panicum miliaceum	1,87
5.	Ambrosia artemisiifolia	1,85
6.	Polygonum lapathifolium	1,65
7.	Calystegia sepium	1,50
8.	Chaenorrhinum minus	1,40
9.	Abutilon theophrasti	1,31
10.	Polygonum aviculare	0,87
11.	Chenopodium album	0,85
12.	Polygonum convolvulus	0,85
13.	Matricaria inodora	0,62
14.	Cirsium arvense	0,51
15.	Napraforgó (árvakelés)	0,38
16.	Anagallis femina	0,21
17.	Setaria glauca	0,20
18.	Amaranthus retroflexus	0,20
19.	Chenopodium hybridum	0,18
20.	Sonchus oleraceus	0,15
21.	Reseda lutea	0,15
22.	Lathyrus tuberosus	0,14
23.	Euphorbia falcata	0,12
24.	Echinochloa crus-galli	0,12
25.	Agropyron repens	0,11
26.	Phragmites communis	0,10
27.	Kickxia elatine	0,09
28.	Chenopodium polyspermum	0,08
29.	Lactuca serriola	0,05
30.	Datura stramonium	0,03
31.	Setaria viridis	+
32.	Equisetum arvense	+
33.	Melandrium noctiflorum	+
34.	Symphytum officinale	+
35.	Phacelia tanacetifolia	+
36.	Stachys palustris	+
37.	Xanthium strumarium	+

38.	Galium aparine	+
39.	Papaver rhoeas	+
40.	Plantago major	+
41.	Conium maculatum	+
42.	Artemisia vulgaris	+
43.	Carex sp.	+
	Összes átlagborítás:	37,47 %

19. sz. táblázat

**Olajretek tábla gyomnövényei
(Zselykepuszta – 2002. 07. 01.)**

Sorszám	A növény neve	Átlagborítás (%)
1.	Napraforgó (árvakelés)	10,8
2.	Mentha longifolia	5,8
3.	Chenopodium album	5,2
4.	Mercurialis annua	5,2
5.	Symphytum officinale	4,8
6.	Abutilon theophrasti	3,9
7.	Convolvulus arvensis	3,2
8.	Matricaria inodora	2,12
9.	Polygonum lapathifolium	2,10
10.	Amaranthus retroflexus	0,87
11.	Chenopodium hybridum	0,81
12.	Stachys palustris	0,80
13.	Potentilla anserina	0,70
14.	Polygonum aviculare	0,62
15.	Anagallis arvensis	0,60
16.	Ambrosia artemisiifolia	0,60
17.	Rubus caesius	0,32
18.	Reseda lutea	0,28
19.	Calystegia sepium	0,28
20.	Equisetum arvense	0,18
21.	Cannabis sativa	0,14
22.	Cirsium arvense	0,12
23.	Panicum miliaceum	0,10
24.	Anagallis femina	0,09
25.	Lhytrum salicaria	0,09
26.	Artemisia vulgaris	0,05
27.	Chaenorrhinum minus	0,01
28.	Lathyrus tuberosus	0,01
	Összes átlagborítás:	49,79 %

1. ábra. A nagy vízigenyű lómenta (*Mentha longifolia*)
Zselykepusztán a 2. volt átlagborításával.

2. ábra. Zselykepusztán a fekete nadálytő (*Symphytum officinale*)
a második volt borításával

3. ábra. Az Alsó-Szigetköz olajretek tábláján sok volt a másodkelésű selyemmályva (*Abutilon theophrasti*)

4. ábra. Az Alsó-Szigetközben a réti füzény egyértelműen a magas talajvizet jelzi

Hat **intenzív** művelésű **búzatáblát** felvételeztünk az **Alsó-Szigetközben**. Ezek már tíz százalék körüli gyomborítottságúak. Összes átlagborításuk 10,55 %, de a hatodik tábla nélkül csak 8,022 %. A gyomfajok száma: 30, 12, 22, 25, 25, illetve 14 (20-25. táblázatok).

Az intenzív művelésű búzatáblák közül **Zselykepusztán** (24. táblázat) volt a legkisebb a gyomok térfoglalása (5. ábra). **Győrladaméron** csupán a tarackbúza hatalmasodott el, amelynek nagy borítása szinte érthetetlen (6. ábra).

Az extenzív- és intenzív művelési módú búzavetések gyomnövényeinek régiónkénti átlagborításait az 1. táblázat tartalmazza. Az összehasonlított adatok szerint a gyomok fajszáma és azok térfoglalása minden esetben az extenzív táblákon volt nagyobb. Az eltérések többszörösek. A három régió biztosítási átlagadata 41,36 % illetve 12,21 %. A különbség több mint háromszoros.

A három régió búzavetései közül a **legtöbb magas vízigényű (W_B) gyomfaj az Alsó-Szigetközben fordult elő 2002-ben is.**

A búzavetések legnagyobb átlagborítású 10-10 gyomnövényét régiónként a 26. táblázaton mutatjuk be.

A Felső-Szigetköz legnagyobb borítású tíz gyomnövénye közül 6 a Középső-Szigetközben is előfordult az első tíz között, az Alsó-Szigetközben viszont csak kettő (*Convolvulus arvensis* és a *Matricaria inodora*). A Felső-Szigetközben a pipacs (**Papaver rhoeas**) az első (16,4 %), a Középső-Szigetközben az ebszékfű (**Matricaria inodora**), az Alsó-Szigetközben pedig az egynyári szélfű (*Mercurialis annua*). A három régió legnagyobb borítású 10-10 gyomnövénye között nincs matematikailag értékelhető összefüggés. Kiemelendő viszont az, hogy az **Alsó-Szigetköz** legnagyobb borítású növényei közül kettő (**Mentha longifolia** és a **Symphytum officinale**) kimondottan nagy vízigényű, talajvízjelző.

20. sz. táblázat

**Az Alsó-Szigetköz búzavetéseinek gyomnövényzete
(Győrzámoly – 2002. június)**

A művelés módja: intenzív

Sorszám	A növény neve	Átlagborítás (%)
1.	Phragmites communis	1,89
2.	Polygonum amphibium	1,65
3.	Equisetum arvense	1,51
4.	Rubus caesius	1,41
5.	Convolvulus arvensis	0,62
6.	Agropyron repens	0,55
7.	Cirsium arvense	0,48
8.	Matricaria inodora	0,31
9.	Viola arvensis	0,25
10.	Lamium amplexicaule	0,18
11.	Consolida regalis	0,15
12.	Lathyrus tuberosus	0,11
13.	Anthemis cotula	0,08
14.	Stachys palustris	0,05
15.	Mercurialis annua	0,05
16.	Papaver rhoeas	0,04
17.	Stachys annua	0,04
18.	Anagallis arvensis	0,04
19.	Veronica polita	0,02
20.	Avena fatua	0,02
21.	Reseda lutea	0,02
22.	Galium aparine	0,01
23.	Polygonum aviculare	+
24.	Fallopia convolvulus	+
25.	Chenopodium album	+
26.	Amaranthus chlorostachys	+
27.	Amaranthus retroflexus	+
28.	Datura stramonium	+
29.	Solanum nigrum	+
30.	Cerinthe minor	
	Összes átlagborítás:	9,48 %

21.sz. táblázat

**Az Alsó-Szigetköz tavaszi árpa vetésének gyomnövényzete
(Győrzámoly – 2002.)**

A művelés módja: intenzív

Sorszám	A növény neve	Átlagborítás (%)
1.	Agropyron repens	1,87
2.	Panicum miliaceum	1,76
3.	Convolvulus arvensis	1,53
4.	Avena fatua	0,36
5.	Apera spica-venti	0,35
6.	Equisetum arvense	0,32
7.	Polygonum aviculare	0,28
8.	Reseda lutea	0,28
9.	Echinochloa crus-galli	0,20
10.	Anagallis arvensis	0,10
11.	Dactylis glomerata	+
12.	Linaria vulgaris	+
	Összes átlagborítás:	7,05 %

22. sz. táblázat

**Az Alsó-Szigetköz búzavetéseinek gyomnövényzete
(Gyórladamér – 2002)**

A művelés módja: intenzív

Sorszám	A növény neve	Átlagborítás (%)
1.	Convolvulus arvensis	1,87
2.	Agropyron repens	1,80
3.	Avena fatua	1,75
4.	Ambrosia artemisiifolia	1,68
5.	Fallopia convolvulus	0,62
6.	Mercurialis annua	0,62
7.	Panicum miliaceum	0,60
8.	Anagallis arvensis	0,55
9.	Cirsium arvense	0,10
10.	Anthemis ruthenica	0,08
11.	Reseda lutea	0,05
12.	Papaver rhoeas	0,05
13.	Matricaria inodora	0,05
14.	Stellaria media	0,05
15.	Chenopodium album	0,05
16.	Lathyrus tuberosus	0,05
17.	Amaranthus retroflexus	+
18.	Galium aparine	+
19.	Stachys annua	+
20.	Sonchus oleraceus	+
21.	Artemisia vulgaris	+
22.	Melandrium noctiflorum	+
	Összes átlagborítás:	9,97 %

23. sz. táblázat

**Az Alsó-Szigetköz búzavetéseinek gyomnövényzete
(Ásványráró – 2002)**

A művelés módja: intenzív

Sorszám	A növény neve	Átlagborítás (%)
1.	Mercurialis annua	1,87
2.	Ambrosia artemisiifolia	1,80
3.	Chenopodium album	1,50
4.	Polygonum aviculare	1,28
5.	Cirsium arvense	0,62
6.	Agropyron repens	0,50
7.	Convolvulus arvensis	0,48
8.	Anagallis arvensis	0,38
9.	Anthemis arvensis	0,20
10.	Cukorrépa (árvakelés)	0,10
11.	Descurainia sophia	0,10
12.	Setaris glauca	+
13.	Polygonum lapathifolium	+
14.	Chenopodium hybridum	+
15.	Fallopia convolvulus	+
16.	Galium aparine	+
17.	Stachys annua	+
18.	Solanum nigrum	+
19.	Panicum miliaceum	+
20.	Matricaria inodora	+
21.	Conium maculatum	+
22.	Sonchus oleraceus	+
23.	Tussilago farfara	+
24.	Euphorbia helioscopia	+
25.	Fumaria officinalis	+
	Összes átlagborítás:	8,83 %

24. sz. táblázat

**Az Alsó-Szigetköz búzavetéseinek gyomnövényei
(Zselykepuszta – 2002)**

A művelés módja: intenzív

Sorszám	A növény neve	Átlagborítás (%)
1.	Agropyron repens	0,65
2.	Ambrosia artemisiifolia	0,64
3.	Fallopia convolvulus	0,62
4.	Papaver rhoeas	0,58
5.	Equisetum arvense	0,50
6.	Anagallis arvensis	0,38
7.	Polygonum aviculare	0,32
8.	Stachys annua	0,30
9.	Convolvulus arvensis	0,15
10.	Galium aparine	0,14
11.	Euphorbia falcata	0,12
12.	Consolida regalis	0,11
13.	Cirsium arvense	0,05
14.	Mercurialis annua	0,05
15.	Chenopodium album	0,04
16.	Polygonum lapathifolium	0,03
17.	Panicum miliaceum	0,02
18.	Matricaria inodora	0,01
19.	Conium maculatum	0,01
20.	Reseda lutea	0,01
21.	Avena fatua	0,01
22.	Veronica persica	0,01
23.	Lathyrus tuberosus	0,01
24.	Amaranthus retroflexus	0,01
25.	Daucus carota	0,01
	Összes átlagborítás:	4,78 %

25. sz. táblázat

**Az Alsó-Szigetköz búzavetéseinek gyomnövényzete
(Gyórladamér – 2002.)**

A művelés módja: intenzív

Sorszám	A növény neve	Átlagborítás (%)
1.	Agropyron repens	18,75
2.	Convolvulus arvensis	1,87
3.	Anagallis arvensis	0,62
4.	Ambrosia artemisiifolia	0,55
5.	Lathyrus tuberosus	0,50
6.	Equisetum arvense	0,50
7.	Cirsium arvense	0,10
8.	Anagallis femina	0,10
9.	Anthemis arvensis	0,10
10.	Mentha longifolia	0,10
11.	Verbena officinalis	+
12.	Rubus caesius	+
13.	Euphorbia helioscopia	+
14.	Tussilago farfara	+
	Összes átlagborítás:	23,19 %

26. sz. táblázat

**Búzavetések legnagyobb borítású (%) 10-10 gyomnövénye a Szigetköz régióban
(2002, extenzív táblák)**

Sorszám	Gyomnövény	Felső	Középső Szigetköz	Alsó
1.	Papaver rhoeas	16,40	3,87 (2)	
2.	Anthemis austriaca	9,40		
3.	Matricaria inodora	3,17	9,37 (1)	1,37 (10)
4.	Agropyron repens	2,83	2,54 (5)	
5.	Sinapis arvensis	2,34		
6.	Lathyrus tuberosus	1,63		
7.	Convolvulus arvensis	1,61	3,16 (4)	1,60 (9)
8.	Consolida regalis	1,58		
9.	Galium aparine	1,05	3,23 (3)	
10.	Apera spica-venti	0,83	1,37 (7)	
	Equisetum arvense		1,27 (9)	
	Amaranthus retroflexus		1,08 (10)	
	Polygonum aviculare		1,33 (8)	
	Bilderdykia convolvulus		1,41 (6)	
	Mercurialis annua			8,87 (1)
	Chenopodium album			3,02 (2)
	Mentha longifolia			2,90 (3)
	Anagallis arvensis			2,64 (4)
	Stachys annua			2,64 (5)
	Abutilon theophrasti			2,60 (6)
	Symphytum officinale			2,40 (7)
	Polygonum lapathifolium			1,87 (8)

5. ábra. Az Alsó-Szigetköz zselykepusztai
búzatáblája gyommentes

6. ábra. Győrladamér búzatábláján igen sok volt
a tarackbúza (18,7 %)

7. ábra. A magas talajvízszintű területeken gyakori gyom a libapimpó (*Potentilla anserina*) is

**A Szigetköz kukoricavetéseinek gyomnövényei
(2002)**

A kukoricavetések 2002. évi gyomborítottságát is régióként mutatjuk be. Mindegyik régióban külön felvételeztünk az un. extenzív és intenzív művelésű táblákon.

A 27. táblázat a gyomok átlagborítási adatait tartalmazza régióként és művelési módokként. Legszenbetűnőbb az, hogy a két különböző művelésmódú táblákon a gyomok átlagborítási adatai között a különbségek lényegesen nagyobbak, mint a hasonló régiójú búzavetéseknel. A Felső-Szigetközben 11-szeres, a Középső-Szigetközben is több mint hatszoros a különbség. A Szigetköz átlagában a nagyságrend kilencszeres. Egyértelmű tehát, hogy a kukoricavetésekkel illetően is a gyomflóra nem tanulmányozható a vegyszeresen gyomirtott táblákon.

A Felső-Szigetköz extenzív művelésű kukoricavetéseiben a gyomok átlagborítása rendkívül magas, 56,35 %-os.

Sérfenyőszigeten 22 gyom 40 %-os térfoglalású. Legtöbb itt a szőrös disznóparéj (*Amaranthus retroflexus*) és az egynyári szélfü (*Mercurialis annua*). – Halászigiben 17 faj okozott 42 %-os borítást. Érdekes, hogy itt a karcsú disznóparéj (*Amaranthus chlorostachys*) áll az első helyen igen magas, 18,75 %-os átlagborítással. Sok a csattanó maszlag (*Datura stramonium*) és a fehér libatop (*Chenopodium album*) is (29. táblázat). – Püskin a herbicidrezisztens köles (*Panicum miliaceum*) tette lehetetlenné a kukorica termesztését (30. táblázat). – Cikolaszigeten meg a kicsiny gombvirág (*Galinsoga parviflora*) a rangelső 37,5 %-os borításával (31. táblázat). Második helyen a pokolvar libatop áll 25 %-kal. – Sérfenyőszigeten is nagy a gyomborítottság (50,75 %), ahol a fehér libatop (18,75 %) és a fekete ebszőlő (*Solanum nigrum*) vezet (32. táblázat).

A Felső-Szigetköz 5 intenzív kukorica táblájának átlagos gyomborítottsága csak 5,13 %. A gyomfajok táblánkénti átlagszáma: 10 db. – Halászigiben a köles (*Panicum miliaceum*) volt a legtöbb (33. táblázat) 6,25 %-os átlagborítással. – Dunakilitin a szőrös disznóparéj (*Amaranthus retroflexus*), Cikolaszigeten a csattanó maszlag (*Datura stramonium*) az első (34. és 35. táblázat). – Szinte teljesen gyommentes a sérfenyőszigeti és az araki kukoricatábla, ahol az átlagos gyomborítottság (7 faj) még az 1 %-ot sem éri el (36. és 37. táblázat).

A Középső-Szigetköz extenzív művelésű tábláin 43,25 %-os, az intenzív művelésű táblákon pedig 5,28 %-os az átlagos gyomborítottság. A különbség több mint nyolcszoros. Öt extenzív kukoricatáblán fajok száma: 19, 11, 13, 17, 18 db, ahol a vezető gyomfajok (38 – 42). táblázatok) a következők: selyemmályva (*Abutilon theophrasti*), fehér libatop (*Chenopodium album*), karcsú disznóparéj (*Amaranthus chlorostachys*), kicsiny gombvirág (*Galinsoga parviflora*) és az egynyári szélfü (*Mercurialis annua*).

A Középső-Szigetköz 4 reprezentatív intenzív művelési kukoricatábláin a gyomosító fajok száma: 7, 9, 5, 8. Az alacsony fajszám itt is a vegyszeres gyomirtás következménye. Általában a herbicidrezisztens fajok a fő gyomosítók (*Panicum miliaceum*, *Cynodon dactylon*, *Amaranthus chlorostachys*). Az intenzív művelésű táblák gyomviszonyai inkább a herbicidhatásokat mutatják, mint az ökológiai tényezők flóraalakító szerepét (43-46. táblázatok).

Az Alsó-Szigetközben a kukoricavetésekben már csak extenzív táblákon készült reprezentatív gyomfelvételezés. Négy reprezentatív táblát mutatunk be. A vámoszabadi kukoricatábla a dunai gát mellett (Nagybajcs és Vámoszabadi között) helyezkedik el. Itt minden évben készül felvételezés. Huszonöt gyomfaj átlagborítása 51,37 %, ami igen

27. sz. táblázat

**Extenzív és intenzív művelésű kukoricatáblák gyomnövényeinek átlagborítása (%)
a Szigetköz régióban**

Művelés módja	Felső	Középső	Alsó	Szigetközi átlag
	Szigetköz	Szigetköz	Szigetköz	
Extenzív	56,35	43,25	41,78	47,12
Intenzív	5,13	5,28	6,25	5,55

A Felső-Szigetköz kukorica vetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megjelölése: Dunakiliti
Művelés módja: extenzív
Kultúrnövény: kukorica

Név	Borítottság (%)
<i>Amaranthus retroflexus</i>	12,5
<i>Mercurialis annua</i>	9,37
<i>Chenopodium album</i>	4,68
<i>Echinochloa crus-galli</i>	4,68
<i>Setaria verticillata</i>	3,12
<i>Ambrosia artemisiifolia</i>	1,87
<i>Amaranthus chlorostachys</i>	0,62
<i>Oxalis europea</i>	0,62
<i>Polygonum aviculare</i>	0,62
<i>Reseda lutea</i>	0,62
<i>Artemisia vulgaris</i>	0,1
<i>Convolvulus arvensis</i>	0,1
<i>Erucastrum gallicum</i>	0,1
<i>Euphorbia helioscopia</i>	0,1
<i>Galinsoga parviflora</i>	0,1
<i>Lathyrus tuberosus</i>	0,1
<i>Panicum miliaceum</i>	0,1
<i>Polygonum lapathifolium</i>	0,1
<i>Solanum nigrum</i>	0,1
<i>Stachys annua</i>	0,1
<i>Stellaria media</i>	0,1
<i>Taraxacum officinale</i>	0,1
Összesen:	39,9

29. sz. táblázat

A Felső-Szigetköz kukorica vetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megjelölése: Hálászi
Művelés módja: extenzív
Kultúrnövény: kukorica

Név	Borítottság (%)
Amaranthus chlorostachys	18,75
Datura stramonium	9,37
Chenopodium album	6,25
Panicum miliaceum	4,68
Convolvulus arvensis	1,87
Calystegia sepium	0,1
Capsella bursa-pastoris	0,1
Cirsium arvense	0,1
Echinochloa crus-galli	0,1
Erucastrum gallicum	0,1
Lolium perenne	0,1
Malva neglecta	0,1
Matricaria inodora	0,1
Polygonum aviculare	0,1
Stachys annua	0,1
Stellaria media	0,1
Taraxacum officinale	0,1
Összesen:	42,12

A Felső-Szigetköz kukorica vetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megjelölése: Püski
Művelés módja: extenzív
Kultúrnövény: kukorica

Név	Borítottság (%)
Panicum miliaceum	75
Ambrosia artemisiifolia	3,12
Chenopodium album	0,62
Sonchus arvensis	0,36
Amaranthus chlorostachys	0,1
Artemisia vulgaris	0,1
Calystegia sepium	0,1
Cerinthe minor	0,1
Cichorium inthybus	0,1
Cirsium arvense	0,1
Cynodon dactylon	0,1
Echinochloa crus-galli	0,1
Lathyrus tuberosus	0,1
Matricaria inodora	0,1
Phragmites communis	0,1
Plantago major	0,1
Polygonum aviculare	0,1
Reseda lutea	0,1
Setaria glauca	0,1
Stellaria media	0,1
Taraxacum officinale	0,1
Veronica persica	0,1
Összesen:	80,9

A Felső-Szigetköz kukorica vetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megjelölése: Cikola

Művelés módja: extenzív

Kultúrnövény: kukorica

Név	Borítottság (%)
Galinsoga parviflora	37,5
Chenopodium hybridum	25
Chenopodium album	1,87
Convolvulus arvensis	1,87
Amaranthus chlorostachys	0,62
Stellaria media	0,62
Cynodon dactylon	0,1
Erigeron canadensis	0,1
Euphorbia helioscopia	0,1
Malva pusilla	0,1
Matricaria inodora	0,1
Mercurialis annua	0,1
Összesen:	68,08

A Felső-Szigetköz kukorica vetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megjelölése: Sérfenyősziget

Művelés módja: extenzív

Kultúrnövény: kukorica

Név	Borítottság (%)
Chenopodium album	18,75
Solanum nigrum	12,5
Amaranthus chlorostachys	9,37
Mercurialis annua	4,68
Panicum miliaceum	3,12
Amaranthus retroflexus	0,62
Polygonum lapathifolium	0,62
Agropyron repens	0,1
Calystegia sepium	0,1
Cirsium arvense	0,1
Datura stramonium	0,1
Echinochloa crus-galli	0,1
Erigeron canadensis	0,1
Erucastrum gallicum	0,1
Oxalis europea	0,1
Setaria glauca	0,1
Sonchus arvensis	0,1
Stachys palustris	0,1
Összesen:	50,76

A Felső- Szigetköz kukoricavetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megnevezése: Halászi
Művelési mód: Intenzív

Név	Bor. értékszám	Borítottság (%)
<i>Panicum miliaceum</i>	2	6,25
<i>Mercurialis annua</i>	0	0,10
<i>Chenopodium album</i>	0	0,10
<i>Ambrosia elatior</i>	0	0,10
<i>Convolvulus arvensis</i>	0	0,10
<i>Cirsium arvense</i>	0	0,10
<i>Amaranthus chlorostachis</i>	0	0,10
<i>Phragmites communis</i>	0	0,10
<i>Polygonum aviculare</i>	0	0,10
Összesen:	-	7,05

A Felső- Szigetköz kukoricavetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megnevezése: Dunakiliti
Művelési mód: Intenzív

Név	Bor. értékszám	Borítottság (%)
<i>Amaranthus retroflexus</i>	2	6,25
<i>Echinochloa crus- galli</i>	1	3,12
<i>Panicum miliaceum</i>	0	0,10
<i>Chenopodium hybridum</i>	0	0,10
<i>Mercurialis annua</i>	0	0,10
<i>Reseda lutea</i>	0	0,10
<i>Solanum nigrum</i>	0	0,10
<i>Datura stramonium</i>	0	0,10
Összesen:	-	9,97

A Felső- Szigetköz kukoricavetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megnevezése: Cikolasziget
Művelési mód: Intenzív

Név	Bor. értékszám	Borítottság (%)
<i>Datura stramonium</i>	1	3,12
<i>Panicum miliaceum</i>	1	3,12
<i>Cynodon dactylon</i>	0	0,10
<i>Chenopodium album</i>	0	0,10
<i>Equisetum arvense</i>	0	0,10
<i>Convolvulus arvensis</i>	0	0,10
<i>Echinochloa crus- galli</i>	0	0,10
<i>Amaranthus chlorostachys</i>	0	0,10
<i>Setaria glauca</i>	0	0,10
<i>Stellaria media</i>	0	0,10
<i>Abutilon theophrasti</i>	0	0,10
<i>Mercurialis annua</i>	0	0,10
Összesen:	-	7,24

A Felső- Szigetköz kukoricavetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megnevezése: Sérfenyősziget
Művelési mód: Intenzív

Név	Bor. értékszám	Borítottság (%)
<i>Amaranthus chlorostachys</i>	0	0,10
<i>Convolvulus arvensis</i>	0	0,10
<i>Chenopodium album</i>	0	0,10
<i>Chenopodium hybridum</i>	0	0,10
<i>Mercurialis annua</i>	0	0,10
<i>Stellaria media</i>	0	0,10
<i>Lamium purpureum</i>	0	0,10
Összesen:	-	0,70

A Felső- Szigetköz kukoricavetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megnevezése: Arak
Művelési mód: Intenzív

Név	Bor. értékszám	Borítottság (%)
<i>Amaranthus chlorostachys</i>	0	0,10
<i>Chenopodium album</i>	0	0,10
<i>Panicum miliaceum</i>	0	0,10
<i>Artemisia vulgaris</i>	0	0,10
<i>Datura stramonium</i>	0	0,10
<i>Erucastrum gallicum</i>	0	0,10
<i>Lactuca serriola</i>	0	0,10
Összesen:	-	0,7

A Középső-Szigetköz kukorica vetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megjelölése: Hédervár

Művelés módja: extenzív

Kultúrnövény: kukorica

Név	Borítottság (%)
Abutilon theophrasti	9,37
Cirsium arvense	9,37
Amaranthus chlorostachys	6,25
Stachys palustris	6,25
Mercurialis annua	4,68
Setaria glauca	3,12
Chenopodium album	0,36
Echinochloa crus-galli	0,36
Agropyron repens	0,1
Amaranthus retroflexus	0,1
Ambrosia artemisiifolia	0,1
Atriplex patula	0,1
Calystegia sepium	0,1
Equisetum arvense	0,1
Polygonum aviculare	0,1
Solanum nigrum	0,1
Sonchus arvensis	0,1
Symphytum officinale	0,1
Veronica persica	0,1

Összesen: 40,86

A Középső-Szigetköz kukorica vetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megjelölése: Arak

Művelés módja: extenzív

Kultúrnövény: kukorica

Név	Borftottság (%)
Chenopodium album	18,75
Amaranthus chlorostachys	9,37
Cirsium arvense	4,68
Convolvulus arvensis	1,87
Agropyron repens	0,62
Artemisia vulgaris	0,1
Atriplex patula	0,1
Datura stramonium	0,1
Lactuca seriola	0,1
Mentha longifolia	0,1
Panicum miliaceum	0,1
Összesen:	35,89

A Középső-Szigetköz kukorica vetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megjelölése: Lipót
Művelés módja: extenzív
Kultúrnövény: kukorica

Név	Borítottság (%)
Amaranthus chlorostachys	50
Abutilon theophrasti	1,87
Matricaria inodora	1,87
Capsella bursa-pastoris	0,36
Mercurialis annua	0,36
Ambrosia artemisiifolia	0,1
Carduus achantoides	0,1
Chenopodium album	0,1
Cirsium arvense	0,1
Convolvulus arvensis	0,1
Polygonum aviculare	0,1
Sinapis arvensis	0,1
Stellaria media	0,1
Összesen:	55,26

A Középső-Szigetköz kukorica vetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megjelölése: Dunaremete

Művelés módja: extenzív

Kultúrnövény: kukorica

Név	Borítottság (%)
Galinsoga parviflora	18,75
Chenopodium album	9,37
Mercurialis annua	4,68
Capsella bursa-pastoris	1,87
Papaver rhoeas	0,62
Polygonum lapathifolium	0,36
Amaranthus chlorostachys	0,1
Amaranthus retroflexus	0,1
Atriplex patula	0,1
Echinochloa crus-galli	0,1
Equisetum arvense	0,1
Euphorbia helioscopia	0,1
Lamium amplexicaule	0,1
Matricaria inodora	0,1
Polygonum aviculare	0,1
Sinapis arvensis	0,1
Veronica persica	0,1
Összesen:	36,75

A Középső-Szigetköz kukorica vetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megjelölése: Darnózseli
Művelés módja: extenzív
Kultúrnövény: kukorica

Név	Borítottság (%)
Mercurialis annua	18,75
Galinsoga parviflora	12,5
Chenopodium album	9,37
Amaranthus chlorostachys	4,68
Amaranthus retroflexus	0,62
Chenopodium hybridum	0,36
Capsella bursa-pastoris	0,1
Convolvulus arvensis	0,1
Datura stramonium	0,1
Echinochloa crus-galli	0,1
Erucastrum gallicum	0,1
Euphorbia helioscopia	0,1
Matricaria inodora	0,1
Polygonum aviculare	0,1
Polygonum lapathifolium	0,1
Sinapis arvensis	0,1
Sonchus asper	0,1
Stellaria media	0,1
Összesen:	47,48

43. sz. táblázat

A Középső- Szigetköz kukoricavetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megnevezése: Dunaremete

Művelési mód: Intenzív

Név	Bor. értékszám	Borítottság (%)
<i>Panicum miliaceum</i>	1	3,12
<i>Arthemisia vulgaris</i>	0	0,10
<i>Mercurialis annua</i>	0	0,10
<i>Setaria glauca</i>	0	0,10
<i>Veronica persicaria</i>	0	0,10
<i>Solanum nigrum</i>	0	0,10
<i>Convolvulus arvensis</i>	0	0,10
Összesen:	-	3,72

A Középső- Szigetköz kukoricavetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megnevezése: Hédervár
Művelési mód: Intenzív

Név	Bor. értékszám	Borítottság (%)
<i>Cynodon dactylon</i>	2	6,25
<i>Mercurialis annua</i>	0	0,10
<i>Chenopodium album</i>	0	0,10
<i>Setaria glauca</i>	0	0,10
<i>Galinsoga parviflora</i>	0	0,10
<i>Datura stramonium</i>	0	0,10
<i>Panicum miliaceum</i>	0	0,10
<i>Solanum nigrum</i>	0	0,10
<i>Ambrosia elatior</i>	0	0,10
Összesen:	-	7,05

A Középső- Szigetköz kukoricavetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megnevezése: Lipót
Művelési mód: Intenzív

Név	Bor. értékszám	Borítottság (%)
<i>Amaranthus chlorostachys</i>	1	3,12
<i>Chenopodium album</i>	0	0,10
<i>Veronica persica</i>	0	0,10
<i>Abutilon theophrasti</i>	0	0,10
<i>Echinochloa crus- galli</i>	0	0,10
Összesen:	-	3,52

A Középső- Szigetköz kukoricavetéseinek gyomnövényzete (2002)

A tábla megnevezése: Püski
Művelési mód: Intenzív

Név	Bor. értékszám	Borítottság (%)
<i>Cynodon dactylon</i>	1	3,12
<i>Phragmites communis</i>	1	3,12
<i>Panicum miliaceum</i>	0	0,10
<i>Mercurialis annua</i>	0	0,10
<i>Convolvulus arvensis</i>	0	0,10
<i>Atriplex patula</i>	0	0,10
<i>Artemisia vulgaris</i>	0	0,10
<i>Amaranthus chlorostachys</i>	0	0,10
Összesen:	-	6,84

számottevő. A gyomosodás kártétele azért viselhető el, mert a legnagyobb borítással rendelkező fajok az állomány alsó régióiban helyezkednek el, nem igazán kompetitorai a fényért való küzdelemben a kukoricának. Ilyenek: egynyári szélfű (**Mercurialis annua**), mezei aszat (**Cirsium arvense**), fekete nadálytő (**Symphytum officinale**), mezei zsurló (**Equisetum arvense**), közönséges tyukhúr (**Stellaria media**), fekete ebszőlő (**Solanum nigrum**). Ezen a táblán a 25 gyomfaj közül hét kimondottan vízigenyes. Ezek együttes borítása 16,43 %. Ez az összes gyom (25) borításának 31,98 %-a. Ezek a fajok a magas talajvízszint jelenlétét jelzik (47. táblázat).

Egy **ásványrárói** táblát a fedőréteg hasonló vízellátottsága miatt itt tárgyaltuk. Sok, 32 növény jelenléte okoz 43,83 %-os átlagborítást. Ezek között 4 faj abszolút vízigenyes (48. táblázat).

Zselykepusztán (49. táblázat) 24 gyom térfoglalása 43,37 % . Különösen sok volt itt az egynyári szélfű (**Mercurialis annua**). Érdekes, hogy a **Mentha longifolia**-t felváltotta a mezei menta (**Mentha arvensis**), de csak szálszerűen fordult elő. – A Szigetköz gyomkutatójában teljesen újszerű, hogy először került sor kukoricatáblák (4. tábla) gyomfelvételezésére a Csallóközben. A **Kulcsod** (Klučovec) határában lévő táblák az Alsó-Szigetközzel szemben a Duna túloldalán helyezkednek el. Ez a Duna hasonló hatásterülete. Az átlagos gyomborítás itt 28,57 %. A gyomnövényzet faji összetétele a Szigetköz gyomflorisztikai adataihoz hasonló. Az eltérések agrotechnikai különbözőségekből adódnak. Egyetlen faj volt az, amit 2002-ben a Szigetközben nem találtunk. Ez a varjúmák (**Hibiscus trionum**), amely 2001-ben a Középső-Szigetközben gyakori előfordulású volt (50).

A **Szigetköz három régiója** kukoricavetéseinek gyomosságát illető összefoglaló (51. táblázat) táblázatunk szerint több a hasonlóság a 3 régió között, mint a búzavetésekben. A Felső-Szigetköz 10 legnagyobb borítású gyomfaja közül 5-5 faj megtalálható a másik 2 régióban is. Az Alsó-Szigetköz 10 legnagyobb borítású növényei közül viszont a legnagyobb vízigenyesek (**Symphytum officinale**, **Equisetum arvense**, **Calystegia sepium**) nincsenek a másik 2 régió legnagyobb borítású növényei között.

47. sz. táblázat

**Az Alsó-Szigetköz kukoricavetéseinek gyomnövényzete
(Vámosszabadi – 2002.)**

A művelés módja: extenzív

Sorszám.	A növény neve	Átlagborítás (%)
1.	Mercurialis annua	6,20
2.	Cirsium arvense	4,68
3.	Calystegia sepium	4,68
4.	Symphytum officinale	4,60
5.	Equisetum arvense	3,90
6.	Stellaria media	3,12
7.	Solanum nigrum	3,12
8.	Chenopodium album	3,08
9.	Echinochloa crus-galli	1,87
10.	Setaria glauca	1,80
11.	Datura stramonium	1,79
12.	Polygonum lapathifolium	1,70
13.	Galinsoga parviflora	1,68
14.	Chenopodium hybridum	1,53
15.	Ambrosia artemisiifolia	1,50
16.	Convolvulus arvensis	1,40
17.	Stachys palustris	1,39
18.	Amaranthus chlorostachys	1,30
19.	Agropyron repens	1,28
20.	Setaria verticillata	0,30
21.	Sonchus arvensis	0,29
22.	Polygonum amphibium	0,16
23.	Plantago major	+
24.	Arctium lappa	+
25.	Mentha arvensis	+
	Összes átlagborítás:	51,37 %

48.sz. táblázat

**Az Alsó-Szigetköz kukoricavetéseinek 2002. évi gyomnövényzete
(Ásványráró, 2002. aug.)**

A művelés módja: extenzív

Sorszám	A növény neve	Átlagborítás (%)
1.	Mercurialis annua	4,68
2.	Panicum miliaceum	3,51
3.	Ambrosia artemisiifolia	3,40
4.	Convolvulus arvensis	3,05
5.	Echinochloa crus-galli	3,02
6.	Mentha longifolia	3,01
7.	Cirsium arvense	2,02
8.	Galinsoga parviflora	2,00
9.	Reseda lutea	1,91
10.	Equisetum arvense	1,89
11.	Chenopodium hybridum	1,87
12.	Chenopodium album	1,87
13.	Amaranthus chlorostachys	1,86
14.	Datura stramonium	1,70
15.	Symphytum officinale	1,65
16.	Sonchus oleraceus	0,81
17.	Setaria glauca	0,78
18.	Setaria viridis	0,76
19.	Artemisia vulgaris	0,71
20.	Agropyron repens	0,68
21.	Cynodon dactylon	0,62
22.	Conyza canadensis	0,55
23.	Stellaria media	0,51
24.	Euphorbia helioscopia	0,49
25.	Lathyrus palustris	0,45
26.	Capsella bursa-pastoris	0,41
27.	Anagallis arvensis	0,39
28.	Diploaxis tenuifolia	0,35
29.	Plantago major	0,31
30.	Cannabis sativa	0,26
31.	Daucus carota	0,15
32.	Chenopodium glaucum	0,05
	Összes átlagborítás:	43,83 %

49.sz. táblázat

**Az Alsó-Szigetköz kukoricavetéseinek gyomnövényzete
(Zselykepuszta – 2002)**

A művelés módja: extenzív

Sorszám	A növény neve	Átlagborítás (%)
1.	Mercurialis annua	18,70
2.	Cirsium arvense	4,68
3.	Ambrosia artemisiifolia	3,12
4.	Chenopodium album	3,10
5.	Setaria glauca	1,87
6.	Panicum miliaceum	1,87
7.	Amaranthus chlorostachys	1,80
8.	Kikxia elatine	1,80
9.	Agropyron repens	0,75
10.	Datura stramonium	0,62
11.	Chenopodium hybridum	0,62
12.	Rubus caesius	0,60
13.	Solanum nigrum	0,58
14.	Sonchus asper	0,52
15.	Lathyrus tuberosus	0,52
16.	Artemisia vulgaris	0,50
17.	Reseda lutea	0,48
18.	Sonchus oleraceus	0,46
19.	Cerinthe minor	0,36
20.	Anagallis arvensis	0,20
21.	Stachys annua	0,10
22.	Chaenorrhinum minus	0,05
23.	Polygonum aviculare	0,05
24.	Mentha arvensis	0,02
	Összes átlagborítás:	43,37 %

50. sz. táblázat

**Az Alsó-Csallóköz négy kukoricavetésének átlagos gyomnövényzete
(Klučovec – 2002)**

Sorszám	A növény neve	Átlagborítás (%)
1.	Panicum miliaceum	6,20
2.	Amaranthus chlorostachys	6,05
3.	Mercurialis annua	3,12
4.	Convolvulus arvensis	3,10
5.	Ambrosia artemisiifolia	3,10
6.	Cirsium arvense	1,87
7.	Chenopodium album	1,80
8.	Agropyron repens	0,62
9.	Calystegia sepium	0,62
10.	Polygonum lapathifolium	0,60
11.	Abutilon theophrasti	0,55
12.	Rubus caesius	0,50
13.	Reseda lutea	0,48
14.	Chenopodium hybridum	1,80
15.	Lactuca serriola	0,043
16.	Lathyrus tuberosus	0,38
17.	Matricaria inodora	0,35
18.	Hibiscus trionum	0,30
19.	Solanum nigrum	0,20
20.	Cerinthe minor	0,10
21.	Xanthium italicum	+
	Összes átlagborítás:	28,57 %

51. sz. táblázat

Kukoricavetések legnagyobb borítású 10-10 gyomnövénye a Szigetköz régióiban (2002, extenzív táblák)

Sorszám	Gyomnövény	Felső	Középső Szigetköz	Alsó
1.	<i>Panicum miliaceum</i>	16,58		2,89 ⁽³⁾
2.	<i>Galinsoga parviflora</i>	7,52	6,25 ⁽³⁾	
3.	<i>Chenopodium album</i>	6,38	7,59 ⁽²⁾	2,46 ⁽⁶⁾
4.	<i>Amaranthus chlorostachys</i>	5,89	14,08 ⁽¹⁾	2,75 ⁽⁵⁾
5.	<i>Chenopodium hybridum</i>	5,00		
6.	<i>Mercurialis annua</i>	2,83	5,69 ⁽⁴⁾	8,17 ⁽¹⁾
7.	<i>Amaranthus retroflexus</i>	2,62		
8.	<i>Solanum nigrum</i>	2,52		
9.	<i>Echinochloa crus-galli</i>	0,97		
10.	<i>Convolvulus arvensis</i>	0,76	0,41 ⁽⁹⁾	1,89 ⁽⁷⁾
	<i>Cirsium arvense</i>		2,83 ⁽⁵⁾	3,31 ⁽²⁾
	<i>Abutilon theophrasti</i>		2,25 ⁽⁶⁾	
	<i>Stachys palustris</i>		1,25 ⁽⁷⁾	
	<i>Setaria glauca</i>		0,62 ⁽⁸⁾	
	<i>Matricaria inodora</i>		0,41 ⁽¹⁰⁾	
	<i>Ambrosia artemisiifolia</i>			2,78 ⁽⁴⁾
	<i>Symphytum officinale</i>			1,56 ⁽⁸⁾
	<i>Equisetum arvense</i>			1,44 ⁽⁹⁾
	<i>Calystegia sepium</i>			1,32 ⁽¹⁰⁾

Összefoglaló

A Szigetköz gyomflórájának 2002. évi vizsgálata az előző évek gyakorlatának megfelelően történt. Külön felvételeztük a Felső-, Középső és Alsó-Szigetköz búza- (és árpa, retek, parlag) és kukoricavetéseit. Mindkét kultúrát illetően extenzív- és intenzív művelésű állományok gyomnövényeit hasonlítottuk össze. A 3 régió elkülönítése a vízellátottság különbözősége ill. a gyomossági-jelzőrendszer miatt történt. Az eltérő művelésmódok vizsgálata a különböző agrotechnikai tényezők gyomflórákat alakító következményeire hívja fel a figyelmet.

A **búzavetések** gyomnövényeinek borítása a 3 régióban különböző. Ez az extenzív művelésű (általában herbicid-hatások nélküli) táblákra vonatkozik, hisz itt kevésbé érvényesülnek az antropogén hatások. A Felső-Szigetközben a legnagyobb borítású a pipacs (**Papaver rhoeas**), amit a szöszös pipitér (**Anthemis austriaca**) és az ebszékfű (**Mercurialis inodora**) követ. A Középső-Szigetközben az ebszékfű vezet és a pipacs a második, de a ragadós galaj (**Galium aparine**) a harmadik. Az **Alsó-Szigetköz** az előző régióktól részben eltér. Itt a fenti gyomok nem szerepelnek az élmezőnyben, helyettük a sorrend: egynyári szélfű (**Mercurialis annua**), fehér libatop (**Chenopodium album**) és harmadik a lómenta' (**Mentha longifolia**), amely a vizenyős talajok jellemző gyomnövénye.

A **kukoricavetések** gyomnövényei közül a **Felső-Szigetközben** a köles (**Panicum miliaceum**) volt tömeges (16,58 %) előfordulású. Ezt követte kicsiny gombvirág (**Galinsoga parviflora**) és a fehér libatop (**Chenopodium album**). A **Középső-Szigetközben** is az első három között szerepel a fehér libatop és a kicsiny gombvirág, de itt a szőrös disznóparéj (**Amaranthus retroflexus**) az első 14,08 %-os átlagborítással. Az **Alsó-Szigetközben** a sorrend: **Mercurialis annua** (8,17 %), **Cirsium arvense** (3,31 %), **Panicum miliaceum** (2,89 %).

A Szigetköz **extenzív búzatábláinak** átlagos gyomossága 41,36 %, az **intenzív** tábláké 12,21 %. A különbség több mint háromszoros.

A **kukoricavetésekben** az extenzív és intenzív táblák gyomosságát illetően nagyobb a különbség: 47, 12 % ill. 5,55 %. Ezek az adatok azt jelentik, hogy a Szigetköz gyomflórájának vizsgálatához a jövőben kimondottan csak az extenzív (herbicidhasználat nélküli) táblák adatai a mérvadóak. Az intenzív művelésű táblák elsősorban az agrotechnikai herbicidhasználat hatásokat mutatják. Utóbbi a ritka, veszélyeztetett gyomok további visszaszorulására hívják fel a figyelmet.

A Szigetköz 3 régiójának vízellátottságát jelzik a gyomok is. Legtöbb **vízigényes** gyomfaj az **Alsó-Szigetközben** található. A fedőrétegben lévő talajvízszint jelenlétét (vagy időszakos) jelenlétét egyéb régiókban is jelzik a nagyobb vízigényű fajok jelenlétükkel.

Mosonmagyaróvár, 2002-12-06

(Dr. Czímber Gyula)
egyetemi tanár, az MTA doktora
témafelelős